

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL GEODEZIJOS IR KARTOGRAFIJOS ĮSTATYMO NR. IX-415 PAKEITIMO
ĮSTATYMO IR ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 12, 113 IR 334
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo Nr. IX-415 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas įgyvendinant:

1) Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 82 punkto, kuriame numatyta atverti ir įveiklinti duomenis viešojo valdymo sprendimams priimti, taip siekiant didesnės tų sprendimų kokybės ir efektyvumo, ir 727 punkto, kuriame numatyta gerinti visuomenės informavimą apie teritorijų planavimo, statybos, statinių naudojimo ir priežiūros procesus, atveriant informacinėse sistemose kaupiamus duomenis, pateikiant juos visuomenei suprantama ir prieinama forma, nuostatos;

2) Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. gruodžio 10 d. nutarimu Nr. 895 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 1.6.6 papunktyje nustatytą veiksmą, kuriuo siekiama optimizuoti valstybinių erdvių ir kitų duomenų atnaujinimą, plėsti jų trimatį turinį, didinti sąveikumą bei pakartotinį panaudojimą valstybės registruose ir informacinėse sistemose, peržiūrėti, skaitmenizuoti ir robotizuoti veiklos procesus ir vystyti elektronines paslaugas.

Siekiant Įstatymo projektu siūlomo teisinio reguliavimo suderinamumo, kartu parengtas Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 12, 113 ir 334 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Kodekso projektas).

Įstatymų projektų pagrindiniai tikslai:

1.1. Užtikrinti, kad prieiga prie erdvių duomenų atitiktų nacionalinio saugumo interesus

Paaštrėjusi geopolitinė situacija, vykdomos hibridinės atakos ir kito pobūdžio provokacijos prieš Lietuvos Respubliką kelia grėsmę Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams, susijusiems su ypatingos svarbos inžinerinės infrastruktūros objektų, žvalgybos institucijų naudojamų teritorijų, karinių teritorijų erdvių duomenų pasiekiamumu. Lietuvos Respublikos teritorijos, jos išskirtinės ekonominės zonos ir kontinentinio šelfo Baltijos jūroje erdviniai duomenys yra aktualūs agresorių karinei geologistikai bei hibridinėms atakoms.

2022 m. vasario 24 d. Rusijos Federacijai pradėjus plataus masto karinę invaziją į Ukrainą, suintensyvėjo erdvių duomenų siuntimasis per Lietuvos erdvinės informacijos portalą; reaguojant į Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos siūlymus, kai kurie erdviniai duomenys buvo laikinai neteikiami naudotojams. 2023–2024 metais Aplinkos ministerija kartu su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Nacionaliniu krizių valdymo centru ir Krašto apsaugos ministerija aktyviai ieškojo sprendimo atnaujinti erdvių duomenų teikimą naudotojams. Buvo sutarta, Lietuvos erdvinės informacijos portale skelbiant Lietuvos Respublikos teritorijos M 1:5 000 ar M 1:10 000 skaitmeninius rastrinius ortofotografinius žemėlapius (toliau – ortofotografiniai žemėlapiai) ir teikiant juos naudotojams, juose apiboti žvalgybos institucijų valdomų ir naudojamų teritorijų, kurių sąrašą įsakymu tvirtina žvalgybos institucijos vadovas, ir karinių teritorijų, kurių sąrašą nustato krašto apsaugos ministras, vietovės objektų atpažinimą. Šie ortofotografinių žemėlapių teikimo ribojimai įtvirtinti vadovaujantis Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo 5 straipsnio 3 dalimi ir Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 3 straipsnio 4 dalimi, kur nustatytas

draudimas fotografuoti ar kitu būdu vizualizuoti žvalgybos institucijų valdomas ir naudojamas teritorijas ir karines teritorijas.

Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 5 punktuose nustatyta, kad be atskiros institucijos ar valstybės valdomo subjekto sutikimo ir nesudaręs sutarties pareiškėjas gautus duomenis gali viešai skelbti bet koku būdu, taip pat padaryti juos viešai prieinamus internete bei platinti ir kitaip teikti (perduoti) tretiesiems asmenims. Šiuos nuostatos užkerta kelią teikti naudotojams palydovines nuotraukas ar jų pagrindu sudarytus ortofotografinius žemėlapius, kadangi palydovinių nuotraukų teikėjas nesuteikia teisės šių erdvių duomenų viešai skelbti bet koku būdu, padaryti šiuos duomenis viešai prieinamus internete ar platinti ir kitaip teikti (perduoti) tretiesiems asmenims.

Valstybės institucijų ir įstaigų teisės aktuose nustatytoms funkcijoms vykdyti dažnai reikalingi ortofotografiniai žemėlapiai, kuriuose nebūtų apribotas žvalgybos institucijų valdomų ir naudojamų teritorijų ir karinių teritorijų vietovės objektų atpažinimas, taip pat palydovinės nuotraukos ar jų pagrindu sudaryti ortofotografiniai žemėlapiai, tačiau šiuo metu nėra galimybės teikti šiuos erdvinius duomenis.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. birželio 6 d. nutarimo Nr. 556 „Dėl ūkinės veiklos sričių, kurios laikomos nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbių ūkio sektorių dalimi, sąrašo nustatymo“ 3.12 papunkčiu *duomenų apdorojimo*, interneto serverių paslaugų (prieglobos) *ir susijusi veikla* yra įtraukta į ūkinių veiklos sričių, kurios laikomos nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbių ūkio sektorių dalimi, sąrašą. Tai reiškia, kad prieiga prie erdvių duomenų turi atitikti nacionalinio saugumo interesus. Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatyme (toliau – Įstatymas) yra įtvirtintas ribojimas dėl prieigos prie inžinerinių tinklų erdvių duomenų per Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinę sistemą, tačiau kituose teisės aktuose nėra nuostatų, ribojančių inžinerinės infrastruktūros erdvių duomenų pasiekiamumą per kitas informacines sistemas, jų viešą paskelbimą internete ar platinimą tretiesiems asmenims.

Taigi, viena vertus, teisės aktų nuostatos užkerta galimybę valstybės institucijoms ir įstaigoms gauti jų funkcijoms reikalingus erdvinius duomenis, kita vertus, trūksta teisinio reglamentavimo dėl prieigos prie inžinerinės infrastruktūros ir kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų erdvių duomenų. Siekiant spręsti minėtas problemas, Įstatymo projekte siūloma įtvirtinti nuostatas, kurios užtikrintų, kad erdvių duomenų tvarkymas, jų pakartotinis naudojimas ir atvėrimas ar kitos su erdviniais duomenimis susijusios skaitmeninimo iniciatyvos atitiktų nacionalinio saugumo interesus.

1.2. Pertvarkyti Georeferencinio pagrindo kadastro veiklą

2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo naujos redakcijos Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas, kuriuo įtvirtintas naujas valstybės informacinių išteklių valdymo, valdymo ir tvarkymo modelis. Naujos redakcijos Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu iš esmės pakeista *registro* sąvoka, registrą apibūdiant kaip duomenų rinkinį, kuriam nustatomos specialios registravimo sąlygos; be to, minėtame įstatyme neliko *kadastro* sąvokos.

Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo pakeitimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad Lietuvos Respublikos Seimas iki 2026 m. gruodžio 31 d. turi priimti iki 2023 m. gruodžio 31 d. įsteigtų registrų ir kadastrų veiklą nustatančių įstatymų pakeitimo projektus, o informacinių sistemų valdytojai turi pagal Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nustatytus reikalavimus pertvarkyti registrų (kadastrų) veiklą.

Įstatyme įtvirtinti Georeferencinio pagrindo kadastro, kuriame registruojami stabilūs Žemės paviršiaus gamtiniai ir antropogeniniai objektai, steigimo teisiniai pagrindai neatitinka nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojusio Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo teisinio reguliavimo, kuriuo remiantis, objektai registruojami ne kadastruose, o registro informacinėse sistemose.

Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siekiama sudaryti teisinį pagrindą pertvarkyti Georeferencinio pagrindo kadastro veiklą pagal naujos redakcijos Valstybės informacinių išteklių

valdymo įstatyme nustatytus reikalavimus, taip pat patikslinti Įstatyme vartojamas formuluotes, susijusias su valstybės informacinių išteklių valdymu ir tvarkymu.

1.3. Mažinti ūkio subjektams sukeliama administracinę naštą

Remiantis Įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis, ūkio subjektai, kurie vykdydami ūkinę veiklą sunaikino geodezinį ženklą, privalo savo lėšomis atstatyti arba perkelti (naujai įrengti) valstybinio globalinės padėties nustatymo sistemos (toliau – GPNS) nulinės, pirmos, antros ir trečios tikslumo klasių tinklo bei valstybinio vertikaliojo pirmos, antros ir trečios tikslumo klasių tinklo geodezinius ženklus. Išsami geodezinių ženklų perkėlimo tvarka reglamentuota Geodezinių tinklų geodezinių ženklų perkėlimo tvarkos apraše¹, kuriuo remiantis, asmuo privalo parengti ir pateikti Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) prašymą leisti iškelti ir atstatyti arba perkelti geodezinį ženklą, geodezinio ženklo atstatymo arba perkėlimo projektą ir geodezinio ženklo atstatymo arba perkėlimo ataskaitą.

Valstybinio GPNS nulinės, pirmos ir antros tikslumo klasių tinklo geodeziniai ženklai ir valstybinio vertikaliojo pirmos ir antros tikslumo klasių tinklo geodeziniai ženklai naudojami tolimesniems valstybinio geodezinio pagrindo plėtros darbams bei tiksliais matavimams atlikti, todėl vykdant bet kokią ūkinę veiklą šie geodeziniai ženklai turi būti išsaugomi. Valstybinio GPNS trečios tikslumo klasės tinklo geodeziniai ženklai dažniausiai yra įrengti aktyvios ūkinės veiklos zonose, todėl atsiranda poreikis šiuos geodezinius ženklus perkelti į kitą artimiausią, tinkamą įrengimui vietą ir šie veiksmai ūkio subjektams sukelia administracinę naštą.

Siekiant mažinti administracinę naštą, Įstatymo projektu siūloma atsisakyti trečios tikslumo klasės GPNS tinklo geodezinių ženklų saugojimo. Tuomet ūkio subjektams, kurie vykdydami ūkinę veiklą sunaikintų trečios tikslumo klasės tinklo geodezinį ženklą, nebeliktų prievolės savo lėšomis atstatyti arba perkelti (naujai įrengti) GPNS trečios tikslumo klasės tinklo gruntinių geodezinių ženklų.

1.4. Optimizuoti geodezijos, erdvinį duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių valstybės politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijas

Įstatyme, kuris priimtas 2001 m., iki 2021 m. birželio 30 d. geodezijos, kartografijos, erdvinį duomenų rinkinių tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių valstybės politikos įgyvendinimo funkcijas buvo pavesta vykdyti Vyriausybės įgaliotai institucijai. Per 20 metų laikotarpį Įstatymas buvo keičiamas vos 5 kartus. Nuo 2021 m. liepos 1 d. įsigaliojus naujos redakcijos Įstatymui, geodezijos, kartografijos, erdvinį duomenų rinkinių tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių valstybės politikos įgyvendinimo funkcijas pavesta vykdyti Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos ir valstybės įmonei Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centrui „GIS-Centras“. Per pastaruosius ketverius metus Įstatymas dėl pasikeitusių šių institucijų pavadinimų ar dėl funkcijų perdavimo kitai institucijai buvo pakeistas tris kartus. Tai rodo vis dar gyvą kompetencijų persiskirstymo tendenciją, aktyviai ieškant efektyvesnių pirmiau minėtų sričių valstybės politikos formavimo ir įgyvendinimo būdų.

Siekiant teisėkūros tvarumo, Įstatymo projektu siūloma atsisakyti įvardyti konkrečias institucijas, įgyvendinančias valstybės politiką geodezijos, erdvinį duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo srityse. Pirmas žingsnis šio tikslo link buvo žengtas Lietuvos Respublikos Seimui 2023 m. birželio 29 d. priėmus Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 24, 27 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymą, kur viena iš

¹ Geodezinių tinklų geodezinių ženklų perkėlimo tvarkos aprašas, patvirtintas Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2025 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. 1P-117-(1.1 E.) „Dėl Geodezinių tinklų geodezinių ženklų perkėlimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

valstybės politiką įgyvendinančių institucijų yra įvardyta kaip *Vyriausybės įgaliota institucija ar kitas viešasis juridinis asmuo*.

Įstatymo projekte iš esmės peržiūrėtos ir patikslintos ne tik geodezijos, erdviųjų duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių politiką įgyvendinančių institucijų – Nacionalinės žemės tarnybos ir viešosios įstaigos Statybos sektoriaus vystymo agentūros (toliau – Agentūra) – funkcijos, bet ir Vyriausybės, Aplinkos ministerijos, formuojančios šių sričių politiką, bei šių sričių politikos įgyvendinime dalyvaujančių valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų institucijų, įstaigų ir įmonių, funkcijos.

1.5. Patikslinti geodezininkams keliamus kvalifikacijos reikalavimus ir sušvelninti nuobaudas už geodezininko veiklos pažeidimus

Remiantis Įstatymo nuostatomis, geodezijos ir kartografijos darbus gali atlikti ne tik Lietuvos Respublikos piliečiai, bet ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai ar trečiųjų šalių fiziniai asmenys, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktų jiems suteiktomis judėjimo valstybėje narėje teisėmis ir kurie turi jiems išduotus kvalifikacijos pažymėjimus arba kitus dokumentus, kuriais suteikta teisė atlikti šiuos geodezijos ir kartografijos darbus. Nei iš Įstatymo, nei iš jo įgyvendinamųjų teisės aktų nėra aišku, kokia tvarka turėtų būti pripažinta kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečių ar trečiųjų šalių fizinių asmenų jų kilmės valstybėje turima teisė užsiimti geodezine ir kartografinė veikla.

Siekiant padėti apsaugoti trečiųjų asmenų interesus, kad nebūtų sudaromi neteisėti sandoriai, yra poreikis viešai skelbti geodezininko asmens duomenis. Vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 6 straipsnio 3 dalimi, fizinių asmenų duomenų viešinimas – viešinami asmens duomenys bei asmens duomenų viešo skelbimo tikslas – turėtų būti nustatytas įstatymuose, tačiau Įstatyme nėra nuostatų, susijusių su geodezininko asmens duomenų viešinimu ir viešinimo tikslais.

Įstatyme numatyti 3 atvejai, kuomet už geodezininko veiklos pažeidimus geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo galiojimas sustabdomas laikotarpiui nuo 2 iki 6 mėnesių, ir 7 atvejai, kai geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo galiojimas panaikinamas. Kvalifikacijos pažymėjimo galiojimo stabdymas ar panaikinimas yra pati griežčiausia veiklos ribojimo priemonė, todėl ji turėtų būti taikoma tik kaip kraštutinė priemonė, kai nėra kitų efektyvių alternatyvų. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai dėl nuobaudų už geodezininko veiklos pažeidimus švelninimo.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą ir Kodekso projektą parengė Aplinkos ministerijos Kadastro ir erdviųjų duomenų politikos grupės (vadovė – Aušra Kalantaitė, mob. +370 669 52 682, el. p. ausra.kalantaite@am.lt, vyresnioji patarėja – Jurgita Milieškaitė, mob. +370 620 53 766, el. p. jurgita.milieskaite@am.lt) patarėja Renata Tracevičienė, mob. +370 673 28 350, el. p. renata.traceviciene@am.lt.

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

3.1. Dėl prieigos prie erdviųjų duomenų atitikties nacionalinio saugumo interesams užtikrinimo

Įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prieiga prie erdviųjų duomenų per Lietuvos erdvinės informacijos portalą yra vieša, išskyrus šio straipsnio 6, 7 ir 9 dalyse nurodytus atvejus. Įstatymo 23 straipsnio 6, 7 ir 9 dalyse įtvirtinta, kad prieiga prie erdviųjų duomenų per Lietuvos erdvinės informacijos portalą įstatymų nustatyta tvarka gali būti apribota, jeigu tai, be kita ko, kenkia arba gali pakenkti valstybės saugumui ar gynybai.

Vadovaujantis Įstatymo 23 straipsnio 6 dalimi ir 7 dalies 2 punktu, Žvalgybos įstatymo 5 straipsnio 3 dalimi ir Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 3 straipsnio

4 dalimi, Valstybinių erdvinių duomenų rinkinių ir žemėlapių naudojimo tvarkos apraše² nustatyta, kad Lietuvos erdvinės informacijos portalo tvarkytojas, teikdamas valstybinius erdvinių duomenų rinkinius ir žemėlapius, užtikrina, kad naudotojui teikiamame ortofotografiniame žemėlapyje būtų ribojamas atpažinimas: 1) žvalgybos institucijų valdomų ir naudojamų teritorijų (įskaitant jose esančius objektus), kurių sąrašą įsakymu tvirtina žvalgybos institucijos vadovas; 2) karinių teritorijų, kurių sąrašą nustato krašto apsaugos ministras.

Dėl šių ribojimų valstybės institucijos ir įstaigos jų teisės aktuose nustatytoms funkcijoms vykdyti neturi galimybės gauti ortofotografinius žemėlapius, kuriuose nėra apribotas Žemės paviršiaus gamtinių ir antropogeninių objektų atpažinimas žvalgybos institucijų valdomose ir naudojamose teritorijose ir karinėse teritorijose.

Įstatyme nėra reglamentuota valstybinės geodezinės ir kartografinės veiklos produkcijos, sukurtos vykdant Lietuvos Respublikos valstybės sienos geodezijos ir kartografijos darbus³, teikimo ir naudojimo tvarka. Lietuvos Respublikos valstybės sienos geodezijos ir kartografijos darbai, remiantis Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 11 punktu, priskirtini prie valstybinių geodezijos ir kartografijos darbų.

Įstatymo 25 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad prieiga prie erdvinių duomenų per Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinę sistemą yra vieša, išskyrus inžinerinių tinklų erdvinius duomenis. Prieigos prie inžinerinių tinklų erdvinių duomenų per Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinę sistemą ribojimai yra šie: 1) inžinerinių tinklų erdviniai duomenys teikiami ne didesnės kaip 10 ha teritorijos. Jeigu Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinės sistemos paslaugų gavėjui reikalingi didesnės negu 10 ha teritorijos inžinerinių tinklų erdviniai duomenys, jie teikiami šių objektų valdytojų inžinerinius tinklus valdančių institucijų ar įmonių nustatyta tvarka; 2) inžinerinių tinklų erdviniai duomenys vaizduojami 1:500 ir smulkesniu masteliu.

Šių nuostatų nepakanka siekiant apsaugoti nacionalinio saugumo interesus, susijusius su ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros ir erdvinių duomenų pasiekiamumu.

3.2. Dėl Georeferencinio pagrindo kadastro veiklos pertvarkymo

Įstatymo 2 straipsnio 14 dalyje apibrėžta, kad Georeferencinio pagrindo kadastras – valstybės kadastras, kuriame registruojami stabilūs Žemės paviršiaus gamtiniai ir antropogeniniai objektai. Remiantis Įstatymo 26 straipsnio nuostatomis, Georeferencinio pagrindo kadastro paskirtis – registruoti Įstatymo 28 straipsnyje nurodytus gamtinius ir antropogeninius objektus, rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti ir teikti fiziniams ir juridiniams asmenims kadastro duomenis ir dokumentus, atlikti kitus kadastro duomenų tvarkymo veiksmus. Įstatymo 27 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad Georeferencinio pagrindo kadastro valdytoja yra Aplinkos ministerija, o jo tvarkytoją skiria Vyriausybė.

Minėtos Įstatymo nuostatos neatitinka nuo 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojusio Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo teisinio reguliavimo, kuriuo remiantis, objektai registruojami ne kadastruose, o registro informacinėse sistemose, o informacinės sistemos tvarkytoją ar tvarkytojus ir duomenų tvarkytoją ar tvarkytojus skiria ne Vyriausybė, o informacinės sistemos valdytojas.

Įstatymo trečiajame skirsnyje apibrėžta Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinės sistemos paskirtis, nustatyti šios sistemos duomenys ir teikiamos paslaugos. Įstatymo penktajame skirsnyje apibrėžta Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklo paskirtis ir nustatyta, kad šios sistemos duomenys ir kokybės parametrai teikiami neatlygintinai.

² Valstybinių erdvinių duomenų rinkinių ir žemėlapių naudojimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. lapkričio 20 d. įsakymu Nr. D1-395 „Dėl Valstybinių erdvinių duomenų rinkinių ir žemėlapių naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³ Lietuvos Respublikos valstybės sienos geodezijos ir kartografijos darbai apima valstybės sienos ženklų geodezinius matavimus, valstybės sienos delimitavimo ar demarkavimo žemėlapių sudarymą, kitus geodezijos ir erdvinių duomenų tvarkymo darbus, atliekamus siekiant įgyvendinti tarpvalstybinių sienos komisijos iškeltus uždavinius.

Nuostatos dėl valstybės informacinių sistemų tvarkomų duomenų ir teikiamų elektroninių paslaugų nėra įstatyminio reguliavimo dalykas⁴.

Įstatyme kalbant apie valstybės informacinius išteklius vartojama formuluočių „valstybės kadastrai, registrai ir valstybės informacinės sistemos“. Ši formuluočių neatitinka Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme įtvirtintų sąvokų ir vartojamų formuluočių.

3.3. Dėl administracinės naštos mažinimo

Įstatymo 16 straipsnio 5 dalies 1 punkte įtvirtinta, kad valstybinių geodezinių tinklų geodeziniai ženklai gali būti perkeliama Nacionalinės žemės tarnybos vadovo nustatyta tvarka⁵. Remiantis Įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 1 punktu, prie valstybinių geodezinių punktų yra priskirti valstybinio GPNS nulinės, pirmos, antros ir trečios tikslumo klasių tinklo, valstybinio vertikaliojo pirmos, antros ir trečios tikslumo klasių tinklo, valstybinio gravimerinio tinklo ir LitPOS stočių geodezinio tinklo punktai.

Šios Įstatymo nuostatos reiškia, kad ūkio subjektai, kurie vykdydami ūkinę veiklą sunaikino geodezinį ženklą, privalo savo lėšomis atstatyti arba perkelti (naujai įrengti) valstybinio GPNS nulinės, pirmos, antros ir trečios tikslumo klasių tinklo bei valstybinio vertikaliojo pirmos, antros ir trečios tikslumo klasių tinklo geodezinius ženklus. Aplinkos ministerijos skaičiavimais, šie veiksmai ūkio subjektams sukelia 313,0 tūkst. Eur administracinę naštą.

Įstatymo 15 straipsnio 2 dalyje ir 16 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad valstybiniai geodeziniai punktai yra saugomi valstybės, o asmenys, sunaikinę ar sugadinę geodezinius ženklus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – Kodeksas) 113 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybinio geodezinio punkto sunaikinimas arba sugadinimas užtraukia įspėjimą arba baudą nuo vieno šimto iki trijų šimtų eurų.

3.4. Dėl geodezijos, erdvinių duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių valstybės politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijų optimizavimo

Įstatymo 8 straipsnio 1 ir 2 punktuose nustatyta, kad Vyriausybė tvirtina valstybinių geodezinių tinklų atnaujinimo periodiškumą, ir žemėlapių nomenklatūras ir geodezininko kvalifikacijos pažymėjimų išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo tvarkos aprašą.

Remiantis Įstatymo 14 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 punktais, nedidelės žalos ir didelės žalos, kurias sukėlė geodezininko veiklos pažeidimai, dydis nustatomas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos vadovo nustatyta tvarka.

Įstatymo 10 straipsnio 2 dalimi Nacionalinės žemės tarnybos direktoriui pavesta patvirtinti geodezinių ženklų standartus, geodezininko kvalifikacijos tobulinimo programas ir geodezinių tinklų geodezinių ženklų perkėlimo tvarkos aprašą.

Įstatymo 10 straipsnio 1 ir 3 dalyse įtvirtintas griežtas geodezijos, kartografijos, erdvinių duomenų rinkinių tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių politiką įgyvendinančių institucijų – Nacionalinės žemės tarnybos ir Agentūros – funkcijų atskyrimas.

Remiantis Įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 2 ir 5 punktais ir 14 straipsnio 3 dalimi, geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir

⁴ Remiantis Informacinių sistemų steigimo, kūrimo, atnaujinimo, pertvarkymo ir likvidavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. 349 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo įgyvendinimo“, 15.3 ir 15.4 papunkčiai, informacinėje sistemoje tvarkomos duomenų grupės ir (arba) duomenys bei informacinėje sistemoje skaitmenizuojami subjekto veiklos procesai ir per sistemą teikiamos elektroninės paslaugos nurodomi šios informacinės sistemos nuostatuose.

⁵ Geodezinių tinklų geodezinių ženklų perkėlimo tvarkos aprašas, patvirtintas Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2025 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. 1P-117-(1.1 E.) „Dėl Geodezinių tinklų geodezinių ženklų perkėlimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

galiojimo panaikinimo funkcijas, ir geodezininko veiklos priežiūrą atlieka viena institucija – Nacionalinė žemės tarnyba. Toks teisinis reguliavimas yra ydingas antikorupcinių požiūriu.

Įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms institucijoms, įstaigoms ir įmonėms, kurios dalyvauja įgyvendinant valstybės politiką geodezijos, kartografijos, erdvinio duomenų rinkinių tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo srityse, nėra nustatytos pareigos nuolat atnaujinti jų valdomus erdvinio duomenų rinkinius, planuoti lėšų, reikalingų jų valdomiems erdviniams duomenų rinkiniams tvarkyti, poreikį, imtis veiksmų, kad suplanuotos lėšos būtų skiriamos, ir kontroliuoti skirtų lėšų naudojimą.

3.5. Dėl geodezininkams keliamų reikalavimų patikslinimo ir nuobaudų už geodezininko veiklos pažeidimus švelninimo

Įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Lietuvos Respublikos, kitų valstybių narių piliečiai, taip pat trečiosios šalies fiziniai asmenys, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktų jiems suteiktomis judėjimo valstybėje narėje teisėmis, gali atlikti geodezijos ir kartografijos darbus turėdami jiems išduotus kvalifikacijos pažymėjimus arba kitus dokumentus, kuriais suteikta teisė atlikti šiuos geodezijos ir kartografijos darbus. Įstatyme neregamentuota, kokia institucija turėtų pripažinti kitų valstybių narių piliečių ar trečiųjų šalių fizinių asmenų jų kilmės valstybėje turimą teisę užsiimti geodezine ir kartografine veikla. Taip pat Įstatyme nenumatyta laikinai ir kartais valstybių narių teikėjų teikiamų paslaugų Lietuvos Respublikoje principas.

Įstatymo 12 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad fiziniam asmeniui, pageidaujančiam gauti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimą, taikomi šie kvalifikacijos reikalavimai: 1) aukštasis koleginiis arba aukštasis universitetinis išsilavinimas, įgytas baigus matavimų inžinerijos studijų krypties studijas ir įgijus kvalifikacinį laipsnį ar jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją arba turint aukštojo mokslo kvalifikaciją būti baigus geodezijos studijų modulį (dalykus), kurių kreditų skaičių nustato Vyriausybė; 2) iki prašymo gauti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimą pateikimo įgyta ne trumpesnė kaip 2 metų darbo geodezijos ir kartografijos darbų srityje patirtis.

Įstatyme nėra įtvirtinta, kad atsakymo dėl geodezininko kvalifikacijos pažymėjimas išdavimo nepateikimas nėra laikomas šio pažymėjimo išdavimu. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos paslaugų statymo 7 straipsnio 3 dalimi, jeigu į tinkamai įformintą prašymą dėl leidimo išdavimo, pateiktą kartu su visais leidimui išduoti reikalingais dokumentais ir informacija, neatsakoma per įstatymų nustatytą terminą, laikoma, kad leidimas yra išduotas.

Remiantis Įstatymo 12 straipsnio 11 dalimi, asmenys, kuriems išduoti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimai, registruojami Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengėjų, matininkų ir geodezininkų žinybiniame registre. Įsigaliojus naujos redakcijos Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymui, neliko *žinybinio registro* sąvokos.

Įstatyme nėra nuostatų susijusių su geodezininko asmens duomenų viešinimu ir viešinimo tikslais. Vadovaujantis 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendras duomenų apsaugos reglamentas) 6 straipsnio 3 dalimi, Įstatyme turėtų būti nustatytas fizinių asmenų duomenų viešinimas: viešinami asmens duomenys bei asmens duomenų viešo skelbimo tikslas.

Remiantis Įstatymo 14 straipsnio 4 ir 5 dalimis, už geodezininko veiklos pažeidimus geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo galiojimas sustabdomas laikotarpiui nuo 2 iki 6 mėnesių arba panaikinamas. Įstatyme nenumatyta, kad už geodezininko veiklos pažeidimus būtų taikomos švelnesnės nuobaudos, pavyzdžiui, baudos.

Kodekso 334 straipsnyje numatyta, kad geodezijos ir kartografijos darbų atlikimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas užtraukia baudą geodezijos ir kartografijos darbus atliekantiems asmenims nuo penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymas reglamentuoja erdvinių duomenų tvarkymą, prieigos prie erdvinių duomenų ribojimus, šių duomenų teikimą ir jų naudojimą, Įstatymo projektu siūloma keisti Įstatymo pavadinimą ir vadinti jį Geodezijos ir erdvinių duomenų įstatymu.

4.1. Dėl prieigos prie erdvinių duomenų atitikties nacionalinio saugumo interesams užtikrinimo

Siekiant didesnės viešojo valdymo sprendimų kokybės ir efektyvumo, Įstatymo projektu siūloma viešojo sektoriaus subjektams atverti visus turimus erdvinis duomenis – siūloma įteisinti galimybę valstybės institucijoms ir įstaigoms jų teisės aktuose nustatytoms funkcijoms vykdyti gauti ortofotografinius žemėlapius, kuriuose nebūtų apribotas žvalgybos institucijų valdomų ir naudojamų teritorijų ir karinių teritorijų vietovės objektų atpažinimas, taip pat palydovinės nuotraukos ar jų pagrindu sudarytus valstybinius erdvinių duomenų rinkinius ir žemėlapius.

Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 ir 5 punktuose nustatyta, kad be atskiros institucijos ar valstybės valdomo subjekto sutikimo ir nesudaręs sutarties pareiškėjas gautus duomenis gali viešai skelbti bet koku būdu, taip pat padaryti juos viešai prieinamus internete bei platinti ir kitaip teikti (perduoti) tretiesiems asmenims. Vadovaujantis minėto įstatymo 8 straipsnio 4 dalimi, kur nustatyta, kad kitos duomenų pakartotinio naudojimo sąlygos, negu nurodytos 8 straipsnio 1 dalyje, gali būti nustatytos tik Lietuvos Respublikos įstatymuose arba Europos Sąjungos teisės aktuose, Įstatymo projekte siūloma numatyti, kad pirmiau minėti erdviniai duomenys būtų teikiami tik valstybės institucijoms ir įstaigoms jų teisės aktuose nustatytoms funkcijoms vykdyti be teisės šiuos duomenis viešai skelbti bet koku būdu, padaryti šiuos duomenis viešai prieinamus internete ar platinti ir kitaip perduoti tretiesiems asmenims.

Įstatymo projektu siūloma apriboti prieigą prie erdvinių duomenų, sukurtų vykdant Lietuvos Respublikos valstybės sienos erdvinių duomenų tvarkymo darbus; šie erdviniai duomenys, kaip ir pirmiau minėti ortofotografiniai žemėlapiai bei palydovinės nuotraukos, negalės būti skelbiami viešai, o teikiami bus tik valstybės institucijoms ir įstaigoms jų teisės aktuose nustatytoms funkcijoms vykdyti.

Siekiant apsaugoti nacionalinio saugumo interesus, susijusiems su ypatingos svarbos informacinės infrastruktūros erdvinių duomenų pasiekiamumu, Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad prieiga prie nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto, nurodyto Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymo 4 priede, požeminės infrastruktūros erdvinių duomenų, inžinerinių tinklų ir jų įrenginių erdvinių duomenų, kai objekto padėties ir aukščio vidutinė kvadratinė paklaida yra 5–100 cm, bei inžinerinės infrastruktūros, susijusios su Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje įrengtomis atsinaujinančius išteklius naudojančiomis elektrinėmis, erdvinių duomenų būtų teikiama tik naudotojams, kurie savo tapatybę patvirtino per Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformą. Įstatymo projektu taip pat siūloma nustatyti ir prieigos prie pirmiau minėtų inžinerinės infrastruktūros erdvinių duomenų ribojimus, kad užtikrinti saugų dalijimąsi šiais duomenimis.

Atsižvelgiant į Įstatymo projekte siūlomus ribojimus dėl prieigos prie inžinerinės infrastruktūros erdvinių duomenų, kaip dubliuojančių, siūloma atsisakyti Įstatymo 25 straipsnio 3 dalyje nustatytų prieigos prie inžinerinių tinklų erdvinių duomenų per Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinę sistemą ribojimų.

4.2. Dėl Georeferencinio pagrindo kadastro veiklos pertvarkymo

Remiantis Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 2 straipsnio 31 dalimi, objektai registruojami registro informacinėse sistemose (ne kadastruose). Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu

siūloma Georeferencinio pagrindo kadastrą pertvarkyti į Georeferencinio pagrindo registro informacinę sistemą.

Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 25 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad informacinės sistemos tvarkytoją ar tvarkytojus ir duomenų tvarkytoją ar tvarkytojus skiria informacinės sistemos valdytojas; taip pat informacinės sistemos valdytojas, remdamasis minėto įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, tvirtina informacinės sistemos nuostatus. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūloma atsisakyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės dalyvavimo skiriant Georeferencinio pagrindo registro informacinės sistemos ir joje tvarkomų duomenų tvarkytoją ar tvarkytojus.

Pagal Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 22 straipsnio 4 dalį registro kūrimas apima įstatymo rengimą, kuriame nurodomas registrą sudarantis duomenų rinkinys ar duomenų rinkiniai, registro informacinės sistemos valdytojas ir duomenų valdytojas, nustatomi asmens duomenų teikimo apribojimai, jeigu tokių esama, taip pat objektų registravimo pagrindai ir sąlygos bei kitos su tuo susijusios nuostatos. Vadovaujantis šiomis nuostatomis, Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad Georeferencinio pagrindo registrą sudaro erdviųjų duomenų rinkinys apie Žemės paviršiuje, virš jo ar žemiau jo esančius stabilius gamtinius ir antropogeninius objektus, kurių padėties vidutinė kvadratinė paklaida yra didesnė kaip 100 cm⁶.

Valstybės informacinių išteklių 1 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad minėtas įstatymas valstybės informaciniams ištekliams, kurių valdymą, tvarkymą ir kitus iš jų kylančius teisinius santykius, susijusius erdviųjų duomenų tvarkymu, reglamentuoja kiti Lietuvos Respublikos įstatymai, taikomas tiek, kiek tai neregamentuota tuose Lietuvos Respublikos įstatymuose. Vadovaujantis šia teisės akto nuostata ir atsižvelgiant į tai, kad erdviųjų duomenų tvarkymą reglamentuoja Įstatymas, Įstatymo projektu siūloma aiškiai nurodyti, kad Georeferencinio pagrindo registro duomenys privalo būti naudojami informacinėse sistemose, tvarkant Žemės paviršiaus gamtinių ar antropogeninių objektų erdvinis duomenis bei teikiant su šiais erdviniais duomenimis susijusias elektronines paslaugas. Be to, siekiant užtikrinti informacinėse sistemose tvarkomų erdviųjų duomenų bei valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų valdomų erdviųjų duomenų sąveikumą ir jų pakartotinį naudojimą, Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti prievolę Georeferencinio pagrindo registro duomenis naudoti kuriant erdviųjų duomenų rinkinius ar žemėlapius, teritorijų planavimo, nekilnojamųjų daiktų kadastro duomenų nustatymo, teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, duomenų nustatymo ir kituose susijusiuose procesuose ar vykdančią kitą veiklą, kuriai reikalingi Žemės paviršiaus gamtinių ar antropogeninių objektų erdviniai duomenys.

Georeferencinio pagrindo registras būtų tvarkomas Georeferencinio pagrindo registro informacinėje sistemoje, kurios valdytoja ir joje tvarkomų duomenų valdytoja siūloma paskirti Aplinkos ministeriją. Kaip ir dabar, objektai Georeferencinio pagrindo registro informacinėje sistemoje būtų registruojami neatlygintinai, taip pat neatlygintinai būtų teikiami ir šioje informacinėje sistemoje tvarkomi duomenys bei atliekami kiti su duomenų tvarkymu šioje informacinėje sistemoje susiję veiksmai.

Georeferencinio pagrindo registro informacinėje sistemoje tvarkomi duomenys būtų vieši, šiems duomenims nėra nustatomos specialiosios duomenų tvarkymo sąlygos ar kitokie teikimo apribojimai, negu yra nustatyti Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 28 straipsnio 11 dalyje.

Remiantis Informacinių sistemų steigimo, kūrimo, atnaujinimo, pertvarkymo ir likvidavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2024 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. 349 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo įgyvendinimo“, 15.3 ir 15.4 papunkčiais, informacinėje sistemoje tvarkomos duomenų grupės ir (arba) duomenys bei informacinėje sistemoje skaitmenizuojami subjekto veiklos procesai ir per sistemą teikiamos elektroninės paslaugos nurodomi šios informacinės sistemos nuostatuose. Vadovaujantis šia teisės akto nuostata, Įstatymo

⁶ Objektų, kurių padėties ir aukščio vidutinė kvadratinė paklaida yra didesnė kaip 100, erdviniai duomenys atitinka 1:5 000 ir smulkesnio mastelio erdviųjų duomenų rinkiniams keliamus tikslumo reikalavimus.

projektu siūloma atsisakyti Įstatymo 18 straipsnio, trečiojo ir penktojo skirsnių nuostatų dėl Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinės sistemos ir Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklo veiklos reguliavimo įstatymu. Atsižvelgiant į tai, kad Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas (22 straipsnio 4 dalis) reguliuoja registro steigimą įstatymu, Įstatymo projektu reguliuojama Georeferencinio pagrindo registro ir šio registro informacinės sistemos veikla; Lietuvos erdvinės informacijos portalo veikla Įstatymo projektu reguliuojama tokia apimtimi, kiek to reikalauja 2007 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/2/EB, sukurianti Europos bendrijos erdvinės informacijos infrastruktūrą (INSPIRE), nuostatų perkėlimas į nacionalinę teisę.

Naujos redakcijos Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme neliko *kadaastro* sąvokos, o informacinės sistemos skirstomos į registro informacines sistemas, valstybės informacines sistemas ir vidaus administravimo informacines sistemas. Atsižvelgiant į tai, Įstatyme vartojamą formuluotę „valstybės kadastrai, registrai ir valstybės informacinės sistemos“ Įstatymo projektu siūloma pakeisti į „informacinės sistemos“, kuri vartojama, kai atitinkamos Įstatymo projekto nuostatos taikomos visoms Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 9 straipsnyje nurodytoms informacinių sistemų rūšims.

4.3. Dėl administracinės naštos mažinimo

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad valstybės būtų saugomi ir ministro nustatyta tvarka būtų perkeliami valstybinio geodezinio tinklo geodeziniai ženklai, išskyrus valstybinio GPNS trečios tikslumo klasės tinklo geodezinius ženklus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 7 punkte įtvirtintu teisėkūros sistemiškumo principu, reiškiančiu, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, Kodekso projektu siūloma pakeisti Kodekso 113 straipsnį nustatant, kad įspėjimą arba baudą nuo vieno šimto iki trijų šimtų eurų (baudų dydžiai nekeičiami) užtraukia valstybinio globalinės padėties nustatymo sistemos nulinės, pirmos ir antros tikslumo klasių tinklo, valstybinio vertikaliojo pirmos, antros ir trečios tikslumo klasių tinklo, valstybinio gravimetrinio tinklo, Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių geodezinio tinklo geodezinio ženklo sunaikinimas arba sugadinimas.

Atsisakius trečios tikslumo klasės GPNS tinklo geodezinių ženklų saugojimo, ūkio subjektams, kurie vykdydami ūkinę veiklą sunaikintų trečios tikslumo klasės GPNS tinklo geodezinį ženklą, nebeliktų prievolės šio tinklo gruntinių geodezinių ženklų savo lėšomis atstatyti arba perkelti (naujai įrengti).

Šis Įstatymo projektu siūlomas pakeitimas leistų sumažinti administracinę naštą ūkio subjektams 289,4 tūkst. Eur.

4.4. Dėl geodezijos, erdvinių duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių valstybės politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijų optimizavimo

Remiantis Įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punktu, valstybinio geodezinio pagrindo sudarymas, plėtra, tvarkymas ir jo parametrų tikslinimas priskirtinas prie valstybinių geodezijos ir kartografijos darbų. Konkrečių valstybinių geodezijos ir kartografijos darbų atlikimo periodiškumas nustatomas valstybinio geodezinio pagrindo tvarkymo ir krašto kartografavimo programose, kurias Įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 1 punktu pavesta tvirtinti aplinkos ministrui. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūloma atsisakyti Vyriausybės dalyvavimo tvirtinant valstybinių geodezinių tinklų atnaujinimo periodiškumą – valstybiniai geodeziniai tinklai, kaip siūloma Įstatymo projektu, būtų atnaujinami valstybinio geodezinio pagrindo ir erdvinių duomenų tvarkymo programose nustatytu dažnumu.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 12 punkte įtvirtintu subsidiarumo principu, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti

priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu, Įstatymo projektu siūloma atsisakyti ir Vyriausybės dalyvavimo tvirtinant žemėlapių nomenklatūras – žemėlapių ir planų nomenklatūros schemas tvirtinti siūloma pavesti aplinkos ministrui, kuris yra atsakingas už erdvinį duomenų rinkinių tvarkymo valdymo sritį.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.78 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kiekvienai įstatymų nustatytai licencijuojamai veiklos rūšiai Vyriausybė tvirtina licencijavimo taisykles, jeigu kiti įstatymai nenustato ko kita. Pažymėtina, kad Įstatymo 8 straipsnio 2 punkte numatyto geodezininko kvalifikacijos pažymėjimų išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo tvarkos aprašo nustatomas teisinis reguliavimas būtų taikytinas tik asmenims, pageidaujantiems gauti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimą, ir geodezininkams, todėl vertintinas kaip žinybinio pobūdžio ir pagal kompetenciją priskirtinas Aplinkos ministerijai, kaip geodezijos srities politiką formuojančiai institucijai. Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 12 punkte įtvirtintu subsidiarumo principu, Įstatymo projektu siūloma geodezininko kvalifikacijos pažymėjimų išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo tvarkos aprašą pavesti patvirtinti ne Vyriausybei, o aplinkos ministrui.

Taip pat vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 12 punkte įtvirtintu subsidiarumo principu, Įstatymo projekte siūloma geodezininko veiklos priežiūrą atliekančios institucijos vadovui pavesti patvirtinti žalos, kurią sukėlė geodezininko veiklos pažeidimai, dydžio nustatymo tvarkos aprašą ir įtvirtinti, kad nedidelės žalos ir didelės žalos dydis nustatomas geodezininko veiklos priežiūrą atliekančios institucijos, o ne Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos vadovo nustatyta tvarka. Be to, vadovaujantis minėtu subsidiarumo principu ir Viešojo administravimo įstatymo 38 straipsnio 2 dalimi, geodezininko veiklos priežiūrą atliekančios institucijos vadovui siūloma pavesti patvirtinti geodezininko veiklos mažareikšmių pažeidimų kriterijų aprašą bei baudų už geodezininko veiklos pažeidimo padarymą dydžių apskaičiavimo ir taikymo tvarkos aprašą.

Viena iš pagrindinių politiką formuojančių institucijų veiklų yra teisinio reglamentavimo kūrimas ir tobulinimas. Siekiant užtikrinti teisinio reglamentavimo kompleksiskumą ir nuoseklumą, Įstatymo projektu siūloma aplinkos ministru pavesti tvirtinti visus geodezijos, erdvinį duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių politikos įgyvendinimo teisės aktus.

Šiuo metu valstybės politiką geodezijos, erdvinį duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo srityse įgyvendina Nacionalinė žemės tarnyba ir Agentūra, kurios veikia aplinkos ministro valdymo srityje. Siekiant teisėkūros tvarumo, Įstatymo projektu siūloma atsisakyti konkrečios institucijos, įgyvendinančios valstybės politiką geodezijos, erdvinį duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo srityse, pavadinimo. Remiantis Viešojo administravimo įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto nuostatomis, viešosioms įstaigoms, kurių savininkė ar dalininkė yra valstybė, viešojo administravimo įgaliojimai negali būti suteikiami įstatymu įgaliotos valstybės institucijos, išskyrus Vyriausybę, teisės aktu. Vadovaujantis šia teisės akto nuostata ir atsižvelgiant į tai, kad visas geodezijos, erdvinį duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių politikos įgyvendinimo funkcijas numatoma konsoliduoti vienoje institucijoje (planuojama, kad tai bus Agentūra), Įstatymo projekte siūloma minėtų sričių politiką pavesti įgyvendinti Vyriausybės įgaliotai institucijai, kurį tekste įvardijama kaip *Įgaliota institucija*.

Kaip jau buvo minėta, teisinis reguliavimas, kai ir geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo funkcijas, ir geodezininko veiklos priežiūrą atlieka viena institucija, yra ydingas antikorupeciniu požiūriu. Funkcijų sutelkimas vienoje institucijoje, tikėtina, didina riziką atsirasti sisteminiams korupcijos veiksniams, kurie galėtų sudaryti palankias sąlygas ir prielaidas vilkinti sprendimų priėmimą arba nusižengusiems asmenims išvengti atsakomybės. Taip sukuriamos prielaidos šališkiems ar subjektyviems sprendimams,

kas prieštarauja Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintam objektyvumo principui. Todėl, siekiant užtikrinti priimtų sprendimų skaidrumą ir sumažinti korupcijos rizikas, tikslinga atskirti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo išdavimo funkcijas nuo geodezininko veiklos priežiūros ir sankcijų už nustatytus šios veiklos pažeidimus taikymo. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūloma geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo išdavimo funkcijas pavesti vykdyti Vyriausybės įgaliotai institucijai, o geodezininko veiklos priežiūrą siūloma pavesti vykdyti ministro įgaliotai institucijai (planuojama, kad tai bus Nacionalinė žemės tarnyba), kuri tekste įvardijama kaip *geodezininko veiklos priežiūrą atliekanti institucija*.

Atsisakius konkrečių institucijų pavadinimų Įstatymo projekte, būtų užtikrinta, kad pasikeitus institucijos pavadinimams dėl to nebus poreikio keisti ir Įstatymo (vien dėl pasikeitusio pavadinimo).

Siekiant sudaryti teisinės prielaidas optimizuoti geodezijos, erdviųjų duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių valstybės politikos formavimo ir įgyvendinimo funkcijas, Įstatymo projekte iš esmės peržiūrėtos ir patikslintos Aplinkos ministerijos ir šių sričių politiką įgyvendinančių institucijų funkcijos. Taip pat Įstatymo projekte iš esmės peržiūrėtos ir patikslintos minėtų sričių politikos įgyvendinime dalyvaujančių institucijų – informacinėse sistemose tvarkomų erdviųjų duomenų rinkinių duomenų valdytojų, valstybės institucijų ir įstaigų, valdančių erdviųjų duomenų rinkinius – funkcijos.

4.5. Dėl geodezininkams keliamų reikalavimų patikslinimo ir nuobaudų už geodezininko veiklos pažeidimus švelninimo

Įstatymo projektu siūloma patikslinti kvalifikacijos reikalavimus, taikomus asmeniui, pageidaujanti gauti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimą. Siekiant, jog asmenys, baigę statybos inžinerijos arba aplinkos inžinerijos studijų krypties studijas, taip pat galėtų nustatyti pastatų ir kitų statinių nuosėdžius ir posvyrius, pažymėti suprojektuotų statinių vietas vietovėje, sudaryti topografinius planus, inžinerinių tinklų planus ir batimetrinius planus bei atlikti valstybinių ir savivaldybės geodezinių tinklų geodezinių ženklų matavimus, siūloma praplėsti reikalingus kvalifikacinius reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, kad laikui bėgant keičiasi geodeziniuose matavimuose naudojamos technologijos, Įstatymo projektu siūloma, kad asmuo, pageidaujantis gauti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimą, ne trumpesnė kaip 2 metų darbo geodezijos ir erdviųjų duomenų tvarkymo darbų srityje patirtį būtų įgijęs per pastaruosius 5 metus.

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba ne kartą yra pasisakiusi, kad teisinis reguliavimas, kuris suteikia galimybę viešojo administravimo subjektui laikyti leidimą, kaip jis suprantamas Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje, išduotu nesiimant aktyvių leidimo išdavimo veiksmų ir aktyviais veiksmais neišreiškiant savo valios dėl fizinio asmens, pageidaujantį gauti leidimą, atitikimo įstatymuose, reglamentuojančiuose leidimų išdavimą, nustatytų kvalifikacinių reikalavimų, yra ydingas antikorupcinis požiūris. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekte siūloma įtvirtinti nuostatą, kad sprendimo dėl geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo išdavimo nepriėmimas nėra laikomas šio pažymėjimo išdavimu.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad Įgaliotos institucijos interneto svetainėje būtų viešai skelbiamas fizinių asmenų, kuriems išduoti geodezininko pažymėjimai, sąrašas, nurodant asmens vardą, pavardę, geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo numerį ir galiojimo būseną (galioja arba galiojimas sustabdytas). Šiomis nuostatomis siekiama visuomenę informuoti apie asmenis, kurie turi teisę vykdyti geodezijos ir erdviųjų duomenų tvarkymo darbus, kuriems reikalingas geodezininko kvalifikacijos pažymėjimas, ir padėti apsaugoti šių darbų užsakovų interesus, kad nebūtų sudaromi neteisėti sandoriai.

Taip pat Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti nuostatas dėl geodezininko profesinės kvalifikacijos pripažinimo, kai pastaroji įgyta užsienio valstybėse, ir nustatyti naują pareigą Įgaliotai institucijai organizuoja geodezininko, kurio kvalifikacija įgyta kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, Europos

ekonominės erdvės valstybėje, Šveicarijos Konfederacijos ar trečiojoje valstybėje, profesinės kvalifikacijos pripažinimą.

Pagal Paslaugų įstatymo 9 straipsnio 1 dalį valstybių narių teikėjams neribojama laisvė laikinai teikti paslaugas Lietuvos Respublikoje. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekte siūloma numatyti, kad laikinam geodezinės ir erdviųjų duomenų tvarkymo veiklos paslaugų teikimui gauti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo nereikia.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad geodezininko kvalifikacijos tobulinimo programas tvirtintų subjektai, kurie organizuoja kvalifikacijos tobulinimo kursus.

Geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo galiojimo stabdymas ar panaikinimas yra pati griežčiausia veiklos ribojimo priemonė, todėl ji turėtų būti taikoma tik kaip krašutinė priemonė, kai nėra kitų efektyvių alternatyvų. Įstatymo projektu siūloma geodezininkui taikomų poveikio priemonių sąrašą papildyti švelnesnėmis alternatyvomis – už geodezininko veiklos pažeidimus numatoma taikyti Kodekse numatytą administracinę atsakomybę (baudas), o kvalifikacijos pažymėjimo galiojimo būtų sustabdomas ar panaikinimas tik tuo atveju, jei, pritaikius minėtas švelnesnes alternatyvas, geodezininkas pažeidimų neištaisytų.

Siekiant Įstatymo projektu siūlomų nuostatų dėl administracinės atsakomybės taikymo suderinamumo, Kodekso projektu siūloma pakeisti Kodekso 334 straipsnį, kuriame būtų numatytos baudos geodezininkams už geodezijos ir erdviųjų duomenų tvarkymo darbų vykdymą ir šiems darbams vykdyti naudojamų prietaisų ir įrangos naudojimo reikalavimus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus. Už pirmą kartą padarytus administracinius nusižengimus siūloma nustatyti tokį pat baudų dydžių intervalą, koks šiuo metu reglamentuotas Kodekso 334 straipsnyje, t. y. nuo penkiasdešimt iki trijų šimtų eurų.

Taip pat Kodekso projektu siūloma patikslinti Kodekso 12 straipsnį, nustatant, kad Kodekso 12 straipsnio nuostatos (t. y. padaryta mažai pavojinga administracinio nusižengimo požymių turinti veika) gali būti taikomos asmeniui padarius Kodekso 334 straipsnio 1 dalyje numatytų administracinių nusižengimų požymių turinčias veikas; šiuo atveju teisę pradėti administracinio nusižengimo teiseną turintis pareigūnas galėtų jos nepradėti ir pareikšti asmeniui žodinę pastabą. Įstatymo projektu siūloma, kad už geodezininko veiklos pažeidimus rašytinius įspėjimus geodezininkams teiktų, geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo galiojimą sustabdytų, panaikintų jo galiojimo sustabdymą ar galiojimą geodezininko veiklos priežiūrą atliekanti institucija, kitais atvejais – minėtas poveikio priemones geodezininkui taikytų Įgaliota institucija.

4.6. Dėl Įstatymų projektų nuostatų įsigaliojimo

Įstatymo projekto nuostatos dėl prieigos prie erdviųjų duomenų atitiktis nacionalinio saugumo interesams užtikrinimo siekiama įtvirtinti kuo skubiau, todėl siūloma, kad šios nuostatos įsigaliotų 2026 m. gegužės 1 d.

Atsižvelgiant į tai, kad siūlomiems Įstatymo pakeitimams įgyvendinti Vyriausybė, Aplinkos ministerija ir Nacionalinė žemės tarnyba turės parengti šio aiškinamojo rašto 12 punkte nurodytus įgyvendinamųjų teisės aktų projektus, siūloma, kad kitos Įstatymo projekto nuostatos įsigaliotų 2027 m. sausio 1 d.

Siekiant Įstatymų projektų nuostatų suderinamumo, Kodekso projekto nuostatos taip pat įsigaliotų 2027 m. sausio 1 d.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą ir Kodekso projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Įstatymų projektais numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai:

5.1. Poveikis atitinkamai sričiai (Geodezijos, erdvinių duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sritys)

5.1.1. Neigiamas poveikis atitinkamai sričiai nenumatomas.

5.1.2. Priėmus Įstatymo projektą tikimasi teigiamo poveikio:

5.1.2.1. viešojo valdymo sprendimams priimti bus atverti ir įveiklinti erdviniai duomenys – ortofotografiniai žemėlapiai, kuriuose nebūtų apribotas žvalgybos institucijų valdomų ir naudojamų teritorijų ir karinių teritorijų vietovės objektų atpažinimas, palydovinės nuotraukos ar jų pagrindu sudaryti valstybiniai erdvinių duomenų rinkiniai ir žemėlapiai, kurie šiuo metu nėra teikiami naudotojams;

5.1.2.2. bus optimizuotas Žemės paviršiaus gamtinių ar antropogeninių objektų erdvinių duomenų atnaujinimas, padidintas jų sąveikumas bei pakartotinis panaudojimas;

5.1.2.3. į valstybinius geodezijos ir erdvinių duomenų tvarkymo darbus įtraukus erdvinių paviršiaus modelių sudarymą, bus išplėstas erdvinių duomenų trimatis turinys;

5.1.2.4. bus sudarytos prielaidos optimizuoti valstybės politiką geodezijos, erdvinių duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo srityse įgyvendinančių institucijų funkcijas;

5.1.2.5. bus užtikrinta efektyvesnė geodezininkų veiklos priežiūra.

5.2. Poveikis valstybės finansams

5.2.1. Papildomų valstybės biudžeto lėšų Įstatymo projektui įgyvendinti nereikės.

5.2.2. Įstatymo projektu teikiamas pasiūlymas Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklo informacinėje sistemoje ir Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinėje sistemoje tvarkomus duomenis duomenų gavėjams, išskyrus Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo 31 straipsnio 4 dalyje ir Įstatymo projekto 29 straipsnio 3 dalyje nurodytus duomenų gavėjus, teikti atlygintinai. Tai leistų bent iš dalies sumažinti valstybės biudžeto lėšų, skiriamų šioms valstybės informacinėms sistemoms palaikyti ir vystyti, poreikį⁷.

5.3. Poveikis administracinei naštai.

Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai leis sumažinti administracinę naštą ūkio subjektams 289,1 tūkst. Eur.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektu ir Kodekso projektu siūlomi pakeitimai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijos prevencijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektu ir Kodekso projektu siūlomi pakeitimai dėl nuobaudų už geodezininko veiklos pažeidimus švelninimo turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms, o Įstatymo projekto nuostatos dėl galimybės Europos Sąjungos valstybės narės, Europos ekonominės erdvės valstybės ar Šveicarijos Konfederacijos geodezininkams laikinai ir kartais atlikti geodezijos ir erdvinių duomenų tvarkymo darbus Lietuvos Respublikoje turės teigiamos įtakos verslo plėtrai.

⁷ Kasmet iš Aplinkos ministerijos asignavimų Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklo informacinės sistemos ir Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinės sistemos palaikymui ir vystymui skiriama apie 720 tūkst. Eur.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas ir Kodekso projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą ir Kodekso projektą, galiojančių įstatymų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas ir Kodekso projektas parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai derinami Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas ir Kodekso projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas, Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus Įstatymų projektus, turės būti parengti šie teisės aktų projektai:

12.1. iki 2026 m. balandžio 30 d. – Aplinkos ministro įsakymo „Dėl aplinkos ministro 2024 m. lapkričio 20 d. įsakymo Nr. D1-395 „Dėl Valstybinių erdvinio duomenų rinkinių ir žemėlapių naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas.

12.2. iki 2026 m. gruodžio 31 d.:

12.2.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektai:

12.2.1.1. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugsėjo 30 d. nutarimo Nr. 936 „Dėl Lietuvos geodezinių koordinatų sistemos įvedimo“ pripažinimo netekusiu galios;

12.2.1.2. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimo Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo;

12.2.1.3. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrų pavadamų valdymo sričių“ pakeitimo;

12.2.1.4. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimo Nr. 215 „Dėl Georeferencinio pagrindo kadastro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veikimo pradžios nustatymo“ pripažinimo netekusiu galios;

12.2.1.5. Dėl Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengėjų, matavimų ir geodezininkų žinybinio registro likvidavimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 17 d. nutarimo Nr. 662 „Dėl Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengėjų, matavimų ir geodezininkų žinybinio registro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veikimo pradžios nustatymo, taip pat kitų su tuo susijusių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pakeitimo“ pripažinimo netekusiu galios;

12.2.1.6. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugpjūčio 20 d. nutarimo Nr. 791 „Dėl Lietuvos valstybinės aukščių sistemos ir Lietuvos valstybinės sunkio sistemos“ pripažinimo netekusiu galios;

12.2.1.7. Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. rugsėjo 13 d. nutarimo Nr. 723 „Dėl Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo;

12.2.2. Aplinkos ministro įsakymų projektai:

12.2.2.1. Dėl aplinkos ministro 2022 m. gruodžio 8 d. įsakymo Nr. D1-393 „Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo;

12.2.2.2. Dėl Lietuvos Respublikos valstybinių geodezinių koordinacių, aukščių ir sunkio sistemų nustatymo aprašų patvirtinimo;

12.2.2.3. Dėl žemėlapių ir planų nomenklatūros schemų patvirtinimo;

12.2.2.4. Dėl Geodezinių ženklų standartų patvirtinimo;

12.2.2.5. Dėl Valstybinių geodezinių tinklų geodezinių punktų perkėlimo tvarkos aprašo patvirtinimo;

12.2.2.6. Dėl Georeferencinio pagrindo registro informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo;

12.2.2.7. Dėl Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklo informacinės sistemos pertvarkymo ir šios informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo;

12.2.2.8. Dėl Atlyginimo už Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklo informacinėje sistemoje tvarkomų duomenų teikimą ir (ar) kitus su duomenų tvarkymu susijusius veiksmus dydžių sąrašo patvirtinimo;

12.2.2.9. Dėl Atlyginimo už Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinėje sistemoje tvarkomų duomenų teikimą ir (ar) kitus su duomenų tvarkymu susijusius veiksmus dydžių sąrašo patvirtinimo;

12.2.2.10. Dėl Geodezininko kvalifikacijos pažymėjimo išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo tvarkos aprašo patvirtinimo;

12.2.2.11. Dėl Geodezininko profesinės kvalifikacijos pripažinimo norint dirbti ar laikinai ir kartais atlikti geodezijos ir erdvinį duomenų tvarkymo darbus Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo;

12.2.2.12. Dėl Geodezininko kvalifikacijos tobulinimą pagrindžiančių dokumentų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo;

12.2.2.13. Dėl Asmenų, pageidaujančių gauti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimą, kvalifikacijos egzamino organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo;

12.2.2.14. Dėl Asmenų, pageidaujančių gauti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimą, kvalifikacijos egzamino programos patvirtinimo;

12.2.3. Nacionalinės žemės tarnybos direktoriaus įsakymų projektai:

12.2.3.1. Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 23 d. įsakymo Nr. 1P-344-(1.3.) „Dėl asmenų, pageidaujančių gauti geodezininko kvalifikacijos pažymėjimus, profesinių žinių patikrinimo egzamino organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios;

12.2.3.2. Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2023 m. sausio 17 d. įsakymo Nr. 1P-46-(1.3 E.) „Dėl Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklo nuostatų ir Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklo duomenų saugos nuostatų patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios;

12.2.3.3. Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2024 m. liepos 10 d. įsakymo Nr. 1P-203-(1.1 E.) „Dėl Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengėjų, matininkų ir geodezininkų kvalifikacijos tobulinimo kursų organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios;

12.2.3.4. Dėl Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2025 m. vasario 6 d. įsakymo Nr. 1P-117-(1.1 E.) „Dėl Geodezinių tinklų geodezinių ženklų perkėlimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pripažinimo netekusiu galios;

12.2.3.5. Dėl kriterijų, kuriais vadovaujantis Administracinių nusižengimų kodekso 334 straipsnio 1 dalyje numatytas administracinis nusižengimas laikomas mažai pavojingu, aprašo patvirtinimo;

12.2.3.6. Dėl Žalos, atsiradusios dėl geodezininko veiklos pažeidimų, dydžio nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Siūlomoms Įstatymo projekto ir Kodekso projekto nuostatomis įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės.

Georeferencinio pagrindo kadastro pertvarkymas į Georeferencinio pagrindo registro informacinę sistemą ir šios informacinės sistemos veikla bus užtikrinama iš Aplinkos ministerijos asignavimų, kurie šiuo metu skiriami Georeferencinio pagrindo kadastrui tvarkyti.

Vyriausybei priėmus sprendimą geodezijos, erdvinių duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo sričių valstybės politikos įgyvendinimo funkcijas perduoti Agentūrai, Nacionalinės žemės tarnybos pareigybės, kurias užimantys asmenys šiuo metu atlieka Įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nustatytas funkcijas, bus perduotos Agentūrai. Perduodant pareigybes, jas užimantiems asmenims bus pasiūlyta tęsti darbus Agentūroje – taip būtų išsaugoti geodezijos, erdvinių duomenų rinkinių valdymo ir tvarkymo ir Lietuvos erdvinės informacijos infrastruktūros plėtojimo srityse patirtį turintys aukštos kvalifikacijos specialistai bei užtikrintas darbų tęstinumas. Naujų pareigybių steigti Agentūroje nenumatoma.

Taip pat Agentūrai bus paskirti valstybės biudžeto asignavimai, skirti valstybinio geodezinio pagrindo ir erdvinių duomenų tvarkymo programoje numatytiems valstybiniais geodezijos ir erdvinių duomenų tvarkymo darbams vykdyti, kurie šiuo metu skiriami Nacionalinei žemės tarnybai.

Įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybiniai geodezijos ir kartografijos darbai gali būti finansuojami Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto arba Europos Sąjungos ar kitos tarptautinės finansinės paramos⁸ valstybei lėšomis. 2024–2026 metų valstybiniai geodezijos ir kartografijos darbai yra suplanuoti Programoje⁹, kurios įgyvendinimas finansuojamas iš Nacionalinei žemės tarnybai skiriamų asignavimų. Vyriausybei priėmus sprendimą valstybinių geodezijos ir erdvinių duomenų tvarkymo darbų vykdymo ir organizavimo funkcijas perduoti Agentūrai, šiai bus paskirti ir Programos įgyvendinimui Aplinkos ministerijos skiriami asignavimai.

Įstatymo projektu numatyta už Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklo informacinėje sistemoje ir Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinėje sistemoje tvarkomų duomenų teikimą imti atlygį, kurio dydis bus nustatytas aplinkos ministro tvirtinamuose atlyginimo už Lietuvos Respublikos globalinės padėties nustatymo sistemos nuolatinių stočių tinklo informacinės sistemos duomenų teikimą ir atlyginimo už Topografijos ir inžinerinės infrastruktūros informacinės sistemos duomenų teikimą dydžių sąrašuose.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto ir Kodekso projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

⁸ Kita tarptautinė finansinė parama – Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų lėšos, skiriamos Lietuvos Respublikai.

⁹ Valstybinio geodezinio pagrindo tvarkymo ir krašto kartografavimo 2024–2026 metų programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. D1-62 „Dėl Valstybinio geodezinio pagrindo tvarkymo ir krašto kartografavimo 2024–2026 metų programos patvirtinimo“.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šims projektmas įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Išstatymo projekto reikšminiai žodžiai: *geodezija, geografinė informacijos sistema, erdviniai duomenys, metaduomenys, didieji duomenys, informacijos laikymas ir paieška, dalijimasis duomenimis.*

Kodekso projekto reikšminiai žodžiai: *administracinis pažeidimas, bauda.*

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.